Рік I. торок, 17. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38 РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81	„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung. Administration; Reichsstrasse 34. Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.	ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол. Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Хорватія в пакті трьох

ВЕНЕЦІЯ, 16. 6. — В історичній палаті дожів у Венеції підписано в неділю 15. 6. в год. 12. вполудне протокол про приступлення Хорватії до пакту трьох великодержав. Урочистий акт підписання відбувся в історичній величавій сенаторській салі, прикрашеній стінними мальовилами Тічіяна й Тінторетта. Ціла Венеція тонула в повіні тисяч прапорів німецьких, італійських, японських і хорватських, як також держав-учасників пакту трьох великодержав.

Делеґації великодержав, які приїхали, щоб узяти участь в акті підписання Хорватією приступлення до пакту трьох, прибули до палати дожів зорґанізовано на чолі з міністром закорд. справ Великонімеччини **фон Рібентропом,** міністром закорд. справ Італії **ґр. Чяном** і начальником хорватської держави **д-ром Анте Павелічем.**

В історичній сенаторській салі зайняли місця на трибуні в середині **ґр. Чяно,** направо від нього **д-р Павеліч,** маршал Хорватії **Кватернік** і хорватський міністр закордонних справ **Льорковіч,** біля господаря ґр. Чяна — німецький міністр закорд. справ **фон Рібентроп,** далі японський амбасадор **Горікірі** та посли **Мадярщини, Болгарії, Румунії й Словаччини.**

Ґр. Чяно в короткій сердечній промові привітав представників великодержав, потім відчитано протокол у справі приступлення Хорватії до пакту трьох великодержав. Зчерги відбувся урочистий акт підписання протоколу приявними представниками великодержав. Опісля ґр. Чяно виголосив заяву. **Д-р Павеліч** склав заяву в хорватській мові, що її переклали на італійську мову. Після закінчення урочистого акту міністри ґр. Чяно й фон Рібентроп склали д-рові Павелічеві побажання з приводу приступлення Хорватії до пакту трьох великодержав. На цьому закінчено офіційну урочистість приступлення Хорватії до бльоку держав, що працюють над уведенням нового ладу.

—o—

Вдатна летунська атака на Кипр

БЕРЛІН, 16. 6. — Підводні човни затопили на північному Атлянтику 4 ворожі торговельні кораблі та один корабель-цистерну загальної містоти **29.000 тон.**

Німецьке летунство вдатно бомбардувало портові обєкти і заведення военного промислу в південній та південно-східній **Анґлії.**

Ворожі літаки намагалися налітати на зайняті простори. Саме прийшло до летунських боїв з німецькими літаками. Німці зістрілили один ворожий літак типу Бристол-Бленгейм.

У Північній Африці артилерійські і стежні дії в околиці **Тобрука.** Легкі німецькі та італійські боеві літаки перевели низку дуже вдатних атак на портові й фортифікаційні обєкти в **Тобруці.** Вони знищили бомбами одно британське летовище і знищили скорострілами кілька ворожих літаків на землі. В летунських боях та при помочі артилерійського вогню, німці зістрілили один британський ловецький і три боеві літаки.

У районі **Середземного моря** ескадра німецьких боевих літаків перевела 13. ц. м. вдатну атаку на військові обєкти й одно промислове заведення на **Кипрі.** Німецькі боеві літаки наздігнали на висоті **Бейруту** ескадру британської военної флоти і вдатно поцілили бомбою один ворожий важкий кружляк.

Невеликі ворожі сили скинули минулої ночі в кількох місцях Західньої Німеччини розривні бомби, але вони спричинили тільки незначні шкоди.

Війна в Африці

РИМ, 16. 6. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Вночі на 14. ц. м. італійське летунство бомбардувало морську базу в **Олександрії.**

В Північній Африці ескадри німецького й італійського летунства бомбардували багато разів укріплення в **Тобруці,** де вибухли великі пожежі. Над Тобруком зістрілено два літаки типу Герикен. Ворог налітав на **Бенґазі** й інші місцевості в **Киренаїці.** Німецькі ловецькі літаки зістрілили **2 анґлійські** літаки. Один літак зістрілила італійська протилетунська артилерія. Летуна забрано в полон.

В районі Еґейського моря анґлійські літаки скинули бомби на острів **Родос.**

У **Східній Африці** 10. 6. вечором відперто ворожу атаку над рікою Баро. Непогода й лихий стан шляхів утруднював рухи військ. В районі Ґондару італійська артилерія обмежила діяльність ворожої артилерії.

На **Середземному морі** італійський підводний човен зістрілив водолітак типу **„Сандерленд".** Підчас боїв за Крету підводний човен під проводом кап. Льовабеллія заатакував одну ворожу ескадру та двома торпедами затопив один нищильник.

Завзяті бої в Сирії

ЖЕНЕВА, 16. 6. — З військових кол у Бейруті подають, що анґлійський наступ поступає дуже помалу вперед. У пятницю французьке летунство збомбардувало ескадру анґлійської флоти біля ливанського побережжя на південь від **Саіда.** Військове положення **не змінилося. Бої в околиці** Ґасбеї йдуть далі з великим завзяттям. Анґлійські літаки знову бомбардували пристань у Бейруті. Французьке радіо заперечило вістку Ройтера, немов би французькі війська відступили з міста Кісве, 15 км. на південь від Дамаску.

—o—

За нову Европу

Все так бувало, що весна й літо прискорювали не лише дії, але й події у війні. Це час на акцію, час офензивний. Опісля знову зима, знову минає рік. Та не тільки на боевищах позначувалась ця активність, вона позначувалась і там, де не діє зброя, а діє дипльоматія.

Ми були свідками у минулому році весняного наступу на Заході, всіма, що правда, сподіваного — бо після тиші мусить прийти буря — та ніколи непередбаченого у наслідках. Нікому й не снилось, що від несамовтого німецького удару затріщить лінія Мажіно, підуть урозтіч міліонові армії, що німецьке змоторизоване річище залле, протягом кількох тижнів, Бельґію, Голяндію, Францію аж до Піренеїв.

В цім весняним змагу зброя вирішила не лише те, по чийому боці сила, але й хто порядкуватиме Европою.

І так багата в події минулорічна весна завершила всі ці дії від початку війни — похід на Польщу, обсаду Данії, Норвеґії — рішальним осягом у перемозі на суходолі, так що розвязка заплутаного балканського питання остаточно була вже всім ясна.

Тепер знову надходить літо, час надій, сподівань на це военне жниво. Починаються збори. І ми їх уже бачимо на тому европейському лані. Він порядкується, запрятується — мало цього: ми вже бачимо, як виходять на нього плугаторі, з новими плугами, щоб у злагоді його орати під новий плідніший засів. Виходять не розсварені, а по добросусідськи стають до праці. З вірою, з надіями, що буде краще в новому ладі.

А противникові, тому захланному багачеві, світяться заздро очі. Виривається йому з рук навіть цей останній атут — воювати брехнею. Бо нічого не вдіє пропаґанда, що мовляв велити проглитнуть цих малих чи менших, що це борня за долю покривджених. Ці малі та менші і ці „покривджені" самі розкрили очі, зрозуміли врешті, в чому річ і як виплисти їм вже раз на чисту воду.

Саме йде остання розгра між давніми союзниками, Францією та Анґлією. Після соромного Дакару, Анґлія сягнула по французьку Сирію. Франція, ця скривавлена подруга Анґлії, борониться, видихуючи зі себе рештки сил, та не дає відібрати собі ні слави, ні чести, дарма, що в скруті. Це ще більше мусить наблизити її до держав оси — це для неї остання познака, що їй із недавнім партнером не по дорозі.

Для Франції не залишається нішо інше, як станути тепер разом до праці й змагу за новий лад Европи поруч тих, що з нею ще тому рік воювали.

Передучора приступила до пакту і наймолодша европейська держава — Хорватія. І вона шукає захисту. Також гостина болгарського царя, а зокрема провідника Румунії, ґен. Антонеску, дає багато до думання.

Европа порядкується. Грядуть нові, великі події.

Сьогоднішня і вчорашня Франція

V. НА НОВИХ ШЛЯХАХ*)

Але, не зважаючи на те, що Аксіон Франсез" завоювала собі розмірно великі впливи майже у всіх верствах населення, особливо серед письменників, учених і молоді, вона стала більше рухом інтелектуальним та ідеологічним, ніж політичним. Було кілька причин цього явища. Першою з них була особа головного творця і провідника нового руху Морраса, який є великим письменником і теоретиком, але майже ніяким політичним провідником. Несистематичний у праці, несолідний в організаційних справах, легкодушний в господарці, автократ у відношенні до свого найближчого окруження, Моррас не зумів стати політичним керманичем монархіст. руху. Про нього можна сказати те, що хтось сказав про авторів драми: мало написати гарну песу, ще треба вміти її виставити і заграти її поодинокі ролі. Тому великий автор потребує великого режисера і великих акторів. Другою причиною став легітимізм „Аксіон Франсез". Її прихильники вели боротьбу за реставрацію монархії під гаслом, що це є єдина законна французька влада, але Франція пережила вже 2 реставрації королівської влади, 2 цісарства і 3 республіки і тому вона загубила почуття законності королівської влади. „Аксіон Франсез" могла перемогти, як кожний інший врешті політичний рух, силою своєї ідеї та своєї організації.

Крім того легітимізм, звязаний з Бурбонами, відштовхував ту частину французів, що симпатизували з наполеонськими традиціями. Врешті легітимізм спричинив персоніфікацію монархістичного руху ще в ході боротьби і перед захопленням влади, що довело в 1938 р. до гострого конфлікту між Моррасом і внуком Філіпа VIII-го, а сином Жана III-го, Генрихом, графом Парижа, що, як наслідник престолу, почав вести власну політику врозріз із проводом „Аксіон Франсез". Третьою причиною було те, що новітні, справді революційні, переважно робітничі, сили стали гуртуватися у Франції, довкола таких лівих напрямків, як марксизм, але „А. Фр." не зуміло їх завоювати. Четвертою причиною став острах „Аксіон Франсез" перед втратою ідеологічно-політичної чистоти. Тому вона відкинула законну боротьбу за владу в державі, за допомогою таких республиканських установ, як вибори, парлямент і уряд, та всеціло віддавала державу в руки своїх противників.

Перші спроби завернути з цього шляху зробила „Аксіон Франсез" не тоді, перед світовою війною, коли III-тя республика була доволі захитана, але саме після світової війни, в 1919 р., коли вона була найсильніша за час усього свого існування. Але хоч тоді до парляменту ввійшов Лев Доде і хоч він там мав підтримку 14-ох близьких йому політично послів, ця перша спроба виявила, що годі щонебудь зробити парляментарним шляхом, бо законодатні палати в III-ій республиці не були самостійною силою, але знаряддям таких її дійсних опор, як великий капітал, масонство і жидівство.

Ще гірше скінчилася така сама друга спроба в 1924 р., коли сам Моррас кандидував на посла з Парижа і провалився.

Врешті пятою і мабуть одною з найважніших причин, чому „Аксіон Франсез" не дійшла до влади, було те, що вона попала в ту саму протинімецьку психозу, що й усі інші французькі політичні групи. Тому, замість використати такі хвилини, як вересень, 1914 року та серпень 1918 року, коли III-тя республика була поважно загрожена своїми військовими невдачами, „Аксіон Франсез" припинила боротьбу за владу і помагала вести боротьбу за перемогу.

„Аксіон Франсез" відограла ролю національно - політичного коректора і її заслугою стало те, що вона викликувала творчий фермент. Найкраще це характеризує дотепний вислів одного французького публіциста, що Моррас є „амбасадором Франції при уряді III-ої республики".

Творцем третього синдикалістичного напрямку став звеличник Прудона Жорж Сорель. Він поборював демократію і парляментаризм, проповідував культ героїзму і в означених умовинах вважав насильство творчим чинником. В очах Сореля представником нової героїчної епохи мав бути пролетаріят. Але не зважаючи на ці свої крайності, Сорель проявив величезний вплив на духовий розвиток Франції. Його поважали всі: традиціоналісти, монархісти і католики.

Четвертий, католицький напрямок проявився майже виключно, як рух філософічний і літературний. Такі його представники, як Блюа, Пеґі, Базен, Бльондель, Лябертоніе, Ґойо, дали французькому письменству твори в новому для нього релігійному дусі.

Після світової війни італійський фашизм зустрінувся із симпатіями „Аксіон Франсез" та деяких інших національно-настроєних груп. На цьому ґрунті навіть прийшло до частинного розколу в „Аксіон Франсез", бо один із її чільних представників Юрій Валюа покинув ряди монархістів та потягнув за собою частину тих елементів, які співчували фашизмові і зневірилися вічним проволіканням вирішної боротьби за владу „Аксіон Франсез". Юрій Валюа намагався створити щось у роді французького фашистівсько-синдикалістичного руху, але це йому не вдалося і він став іще одним французьким теоретиком. Врешті останніми роками перед війною були ще спроби створити щось у роді масового французького націоналістичного руху. Першою з них був „Вогнистий Хрест" полк. де ля Рока, другою національна парті Жака Доріота. Справа „Вогнистого Хреста" закінчилася страшним скандалом, бо виявилося, що полк. де ля Рок був на службі уряду III-ої республики і його завданням було не допустити до того, щоб повстав справжній масовий націоналістичний рух. Колишній комуніст, опісля великий націоналіст Жак Доріо мав усі вигляди на те, що стане творцем нового політичного руху, який зуміє погодити соціяльні вимоги нашої доби з національними. Але він також не відограв більшої ролі й уже зовсім про нього не чути.

Одним словом, Франція не спромоглася на такий масовий рух, як італійський фашизм, або німецький націонал-соціялізм. III-тя республика зуміла основно затроїти дух народу. Тому правильно сказав Альфред Розенберґ у своїй великій паризькій промові, в якій він літом 1940 р. розрахувався з французькою революцією 1789 р., що хоч німецька армія розбила французів, проте одночасно Німеччина врятувала французький народ від галапасіа, супроти яких він став такий уже слабий, що їх не зміг сам позбутися.

М. К.

*) Гл. „Кр. Вісті", чч. 119, 120, 122, 123 і 126.

Зустріч мін. фон Рібентропа і Чяна у Венеції

ВЕНЕЦІЯ, 15. 6. — Німецький міністер законд. справ фон Рібентроп приїхав у суботу біля 20-тої години до Венеції. На залізничному двірці у Венеції привітали мін. фон Рібентропа незвичайно сердечно. На привітання мін. фон Рібентропа вийшли: італійський міністер закорд. справ ґраф Чяно, керманич провінції Венеції, префект і голова міської управи Венеції, сенатори ґр. Вольпі і Чіні, амбасадор Рокко, вищі урядовці італійського міністерства закорд. справ, німецький посол князь Бісмарк, члени німецької амабасади в Римі й німецькі ґенеральні консули — Вістер і фон Дуффель. Коли мін. фон Рібентроп вийшов зі спеціяльного поїзду, яким приїхав до Венеції, він сердечно привітався з мін. Чяном, який йому представив членів свойого почоту. При звуках національного німецького та італійського гимну мін. фон Рібентроп перейшов перед фронтом почесної морської сотні. Опісля мін. фон Рібентроп відїхав з мін. Чяном моторовим човном до міста. Мін. фон Рібентроп переїхав Великим каналом, що був з обох боків багато прикрашений прапорами. По обох сторонах каналу позаймали місця відділи фашистівської молоді, моряків та інших родів війська. Суботу вечір провів мін. фон Рібентроп у тісному гуртку як гість мін. Чяна.

——o——

Бомбардування Тобрука й Гайфи

БЕРЛІН, 15. 6. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Летунство бомбардувало минулої ночі портові уладження в гирлі Темзи та багато летовищ на анґлійському південному й східньому побережжі, головно у Східній Анґлії. В повітряних боях над Північним морем і над Каналом зістрілено 3 анґлійські літаки.

В районі Середземного моря заатакували успішно німецькі летунські ескадри портові уладження Тобрука й Гайфи. Німецькі й італійські батерії обстрілювали успішно анґлійські артилерійські становища у твердині Тобрук.

Ворог скинув минулої ночі в кількох місцях Західньої Німеччини розривні й запальні бомби. Серед цивільного населення були вбиті й ранені. Не було ніяких шкід військового або господарського значіння. Протилетунська артилерія зістрілила два анґлійські літаки.

Залога одного розвідчого літака, поручник Будден, підпор. Меллер, підстаршини Шліхтінґ і Кіне відзначилися зразковим переведенням своїх завдань.

Мальта перестала бути найсильнішою морською базою

БЕРЛІН, 16. 6. — Досі Мальта була найважнішою анґлійською базою і вузловою точкою між заходом і сходом Середземного моря. Тепер щоденні атаки німецьких та італійських бомбовиків спричинили в її пристанях й укріпленнях страшні спустошення. Головно зруйнована військова пристань Ля Валетта. Сьогодні военна флота вже не має відваги лишати там на якорі важких кораблів, а тим менше давати ушкоджені для направи до майстерень. Ще лиш легкі кораблі можуть тут, і то тільки хвилево, перебувати.

Тому саме німецька й італійська летунська флота звернула свої атаки на дві останні середземноморські бази анґлійської флоти, а саме, на Олександрію і на Гайфу.

——o——

Над Дунаєм

Букарешт, червень 1941.

Товариство зібралося справді міжнародне — кілька німців, італійців, представник ТАСС-а, два мадярські журналісти, один китайський і врешті — український — цебто Ваш кореспондент. Цю журналістичну прогульку на болгарський беріг Дунаю до Рущука (по болгарськи Руссу) зорганізував симпатичний і рухливий болгарський пресовий аташе Протіч, який прочитав нам по дорозі цілий виклад про значіння болгарської пристані на Дунаю і про її розбудову. Румунський міністер пропаганди Крайнік дав нам вигідний автокар, що швидко мчав по чудовій шосі, яка перетинає чорноземну долину Дунаю, що після кількаденних дощів іскриться свіжою шмараґдовою зеленню. Минаємо кілька гарних румунських сіл, оглядаємо чудовий краєвид коло Калагурені, де знаходиться поле історичної битви румунів з турками 13. серпня 1695 р. Тодішній господар Волощини і Молдави Міхай Вітязь розбив турецьке військо і в память тієї події поставили румуни на горі, яка панує над місцем бою, високий камяний хрест, що зберігся донині. Оглядаю цю історичну місцевість з тим більшою цікавістю, що тут осіли деякі наші українці, які прийшли до Румунії після змагань у 1920 р. Недалеко від гарної сільської церковці живе один з наших чорноморців, що був колись в чорноморській флоті, а тепер малює тутешні теркви і втішається великою популярністю в цілій околиці.

Ідемо далі, все ближче до Дунаю, і бачимо по дорозі сербських полонених, для яких зорґанізовано великі табори, з яких розсилають їх на працю в сільських господарствах. Зустрічаємо відділ сербських полонених, який тягнеться довгою сірою масою без кінця! Врешті доїзджаємо до румунської пристані Журжію, де нас чекає велика сензація — через Дунай маємо їхати побудований німецькими саперами мостом. Звертаємо вбік від міста і серед високих кущів і дерев не помічаємо найменшого натяку, що саме тут починається ця велика будова. Несподівано кущі кінчаються і відразу стоїмо перед мостом, по якому пройшли німецькі змоторизовані дивізії до Болгарії і далі на південь до клясичної Греції. Німецький старшина, який їде з нами, дає пояснення. Оглядаємо це чудо військової техніки і поволі доїзджаємо до болгарського берега. За хвилину ми вже в Руссу — невеличкому місті, що біліє гарними будовами, над якими золотяться хрести кількох церков. Знайомимось з кметою (голова міста), начальником пристані, президентом апеляційного суду і цілим рядом місцевих достойників. Програма нашого одноденного побуту в Руссу дуже різноманітна — оглядаємо передовсім пристань. Особливу цікавість викликає великий пором з потужними машинами, який може перевозити через Дунай цілий склад поїзду. Цей пором має свою історію, яку оповідають нам наші болгарські господарі. Болгарський уряд купив пором в Німеччині ще в 1938 р. Вліті 1939 р. пором відбував морську дорогу до Чорного моря і вже після вибуху війни плив через Гібральтар. Англійці затримали пором, хоч плив він під болгарським невтральним прапором. Довго йшли болгарсько-англійські переговори, поки вдалося болгарському урядові видістати корабель з Гібральтару. Тимчасом воєнні події стали на перешкоді урухомлення зал. комунікації безпосередньо через Дунай і великий, побудований згідно з останніми вимогами техніки, пором чекає на унормування відносин. На запрошення капітана їдемо по Дунаю, щоб познайомитися з технікою потужного порому, що має улекшити залізничий рух між румунським і болгарським берегом Дунаю.

Журналістичний темперамент бере своє і ми просимо наших болгарських господарів показати нам ринок міста. Руссу має небагато населення — кільканадцять тисяч; в центрі міста бачимо гарну торговельну галю, яка вилискує чистотою. Тут усе — мясо, ковбаси і шинки, масло і яйця, багато зеленини (болгари найліпші в світі огородники). Тут же трапився цікавий епізод: Представник ТАСС-а, розмірно молодий чоловік, став центром уваги численної ґрупи людей, серед яких знайшлася російянка-еміґрантка з міста Москви, яка почала з ним живу розмову. Ми були свідками цікавої зустрічі цих двох поколінь.

В хліборобській школі під Руссу знайомимось з болгарським сільським господарством. Бачимо болгарську молодь — веселу й оптимістично настроєну. Вона манифестує свою вдячність німецьким воякам так щиро, що звертає загальну увагу. Болгарська молодь перейнята здоровим націоналізмом і сповнення національних ідеалів Болгарії викликає глибоку вдячність болгар Німеччині, зокрема німецькій армії.

Увечері прощаємось із гостинним містом Руссу та його представниками і вертаємось до Румунії. На широкому Дунаю мигтять світла. Це знак, що ніяка небезпека не загрожує цій водній артерії збоку ворога.

М. К.

Д-р ПАВЕЛІЧ У ВЕНЕЦІЇ

ВЕНЕЦІЯ, 16. 6. — У суботу в год. 17.30 провідник хорватської держави **Павеліч** покинув Загреб і виїхав до Венеції в товаристві ґен. Кватерника, мін. закорд. справ Льорковіча та державного секретаря пропаґанди Мільковіча. З хорватськими державними мужами виїхали до Венеції німецький посол Каше та італійський Касерано.

—o—

ВІДІЗД СОВ. ПОСЛА З АНКАРИ ДО МОСКВИ

ЦАРГОРОД, 16. 6. — Совітський амбасадор у Туреччині, Віноградов, виїхав з Анкари разом з військовим атташе до Москви, щоб скласти звіт.

—o—

ВЕЛИКІ ПОКЛАДИ СОЛИ В УКРАЇНІ.

В басейні між Дніпром і Доном відкрито в глибині 840 м. дуже багаті поклади соли. Хемічна аналіза виказала 98 відс. її чистоти. Ці поклади саме в тому місці мають велике господарське значіння, бо лежать при добрих комунікаційних шляхах.

—o—

Проф. д-р М. КОРДУБА 5)

Богдан Хмельницький в Белзчині та Холмщині

Між тим у городі зібралася старшина на раду. Відчитали привезені райтаром листи та обдумували, яку дати відповідь. Рішили підхопити мировий тон, що його подав гетьман та старатися дипломатичними переговорами виграти на часі в надії, що тимчасом вибраний король пришле якийсь порятунок, а потім осіння непогода та студінь примусить козаків до відвороту. Проте достойники й шляхта висловлювали у відповіді своє вдоволення з мирольобної заяви гетьмана, впевнюючи, що з свойого боку не подадуть ніякої причини до непокори його добрій волі. Повідомляли, що саме недавно вислали послів до Варшави добиватися підписання мира з козаками та повернення спільних сил проти ворога Річипосполитої; цим послам поручили також обстоювати за вибором „такого короля зпоміж уроджених в Короні королевичів, що був би помічний до підписання мира" з гетьманом. Вдаючи, що не зрозуміли згадки Хмельницького про угоду „за прикладом Львова", тобто виразного натяку на окуп, зазначили загально, що очікуватимуть відповіди від гетьмана. Вейґер відповів окремо від себе чемно й згідливо, але щоб відсунути всі непорозуміння щодо характеру своєї ролі в польськім війську, підкреслив своє становище ельбінського каштеляна і сенатора, зазначуючи, що його люди, хоч не-поляки, почуваються синами Річипосполитої. Користаючи, що місто ще не було обложене, старшина вислала ще цієї самої ночі відписи всіх листів до Варшави, благаючи негайної помочі. Оригінали своїх відповідей передала на другий день уранці в козацький обоз.

Висилаючи листи, Хмельницький переказав, що ще ніч підожде на відповідь у Томашеві. На другий день, в суботу 7. листопада, вирушив із своїм почотом в дальшу дорогу й около полудня став під Замостям. Тут уже від ранку стали появлятися по різних боках міста щораз нові відділи козацького війська, розтаборюючись по всіх довкільних селах та містечках. Деякі частини підсувалися під самі мури, щоб поробити приготування до облоги. Не зважаючи на густі гарматні стріли, кинулися спускати став, що охоронював твердиню від південного боку. Оборонці зробили збройний випад і перекопали греблю в іншім місці, так що вода залила заглибину під східньою стіною муру й біля недавно збудованого млина, а також міст на полях, що провадив на Янівське передмістя.

2. Облога Замостя.

Так почалася облога Замостя. Було це зовсім нове місто, що його заснував перед 70 роками канцлер і великий коронний гетьман Ян Замойський, якого рід виводився з українського села (Старого) Замостя, положеного 12 км. далі на північ. Завдяки багатим засобам та могутнім впливам засновника місто швидко розвинулося у важний торговельний та культурний осередок. До торговельного розвою причинилося перенесення столиці польської держави з Кракова до Варшави, через що Замостя стало вузлом шляхів Варшава—Київ—і Варшава—Львів. Культурним вогнищем зробила його академія, що мала поширювати латинську науку на українських землях Річипосполитої. Саме в часі подій, що про них оповідається, Замостя доходило до вершка свойого розвитку і здобуло собі назву „золотого города". Власником міста був тоді калуський староста Ян Замойський, внук засновника, шваґер кн. Я. Вишневецького; в часі облоги він перебував у Варшаві.

Замостя мало також славу нездобутої твердині. Вже само положення міста добре надавалося до оборони. Побудоване при сплиеві річок Топрниці та Лабуньки, було від заходу та почасти від півночі окружене багнами, від півдня заслонював просторий став, лише зо сходу був легкий доступ. Саме з цього боку побудовано найсильніші укріплення. Доступ до міста боронив спершу широкий та глибокий рів з підмурованими боками. За ровом здіймався товстий, незвичайно високий мур, проведений довкола цілого міста у виді доволі правильного пятикутника. В середині висоти муру находився широкий виступ (ґзимс), що перешкоджував приставляти драбини. Для змічнення оборонності муру побудовано сім круглих заборол (бастіонів) менш-більш у рівних відступах від себе. Між заборолами та стіною муру приміщено тяжку артилерію; заслонена зовсім заборолом, вона обстрілювала цілий простір здовж муру, не даючи ворогові спромоги зібратися під стінами. Стрільниці в стінах муру були повернені в напрямі заборол.

(д. б.)

Допомога українським учителям

Український Центральний Комітет у Кракові задумує в часі літніх ферій прийти з допомогою заслуженим учителям (-кам) з метою порядкування і підкріплення їхнього захитаного здоровя. Тому, що всі віллі в наших живцях тепер зайняті, просили ми всю українську інтеліґенцію, зокрема наших священиків і вчителів, котрі мешкають у здорових, особливо ж у гірських і підгірських околицях, зголошувати якнайскоріш, найдальше до 20. червня ц. р. до Українського Центрального Комітету, Краків, Зелена 26, хто міг би дати приміщення й евентуально харч бодай на один місяць для одного, чи більше учителів (-льок). Очевидно, що помешкання і харч будуть оплачені згідно з умовою. На цей наш поклик відгукнувся перший шкільний інспектор П. Чупрун з Ноймаркту (Нового Торгу), який одночасно є головою УДК в Ноймаркті. Він цю справу полагодив ось як: 1) Учителі, котрі бажають відпочивати, можуть на вакаціях найти приміщення в шкільних будинках: Закопане, Щавниця, Коростенко, Рабка, Оселец. Число осіб на одну школу до 10-ти. У Щавниці, Коростенку й Осельцу є вже ліжка; в інших місцевостях треба про них постаратися. 2) Щодо приміщення хворих учителів (-льок), то управителі шкіл дістали доручення переговорити на місцях, чи не далося б їх таки помістити в деяких пенсіонах Щавниці, Коростенку, Закопанім, Рабці.

Прохаємо інші УДК на Лемківщині, Посянні, Холмщині та Підляшші, в районах, в яких є кліматичні чи іншого роду лікувальні місцевості, щоб також підшукали відповідні приміщення для заслужених учителів (-льок), котрі потребують зміцнити своє підіране здоровля та про вислід заходів повідомити УЦК у Кракові, вул. Зелена 26.

Всі учителі (-ки), які рефлектують на допомогу УЦК у виїзді до кліматичних чи лікувальних місцевостей, внесуть умотивоване прохання до УЦК — Шкільний Відділ у Кракові, вул. Зелена 26 через приналежний УДК або його Делеґатуру із зазначенням, на котру місцевість, чи бодай на котрий район петент (-ка) рефлектує. До подання треба долучити лікарське свідоцтво, що петент справді потребує такого виїзду до такої, чи іншої місцевости, такого, чи іншого району. Також кожне подання має заопініювати приналежний УДК, чи його Делеґатура. УЦК задумує прийти з допомогою в першу чергу тим українським учителям (-кам), котрі захитали своє здоровля фаховою і громадянською працею; тому опінія УДК, чи Делеґатури необхідна. Тільки ті прохання будуть розглядати, що матимуть лікарські ствердження й опінії УДК, чи їх Делеґатур. Тому безцільним вносити подання просто до УЦК з поминенням свого УДК, чи Делеґатури. Петенти (-ки), яким УЦК признає допомогу, одержать про це повідомлення, а признану допомогу в квоті 150 зол. перешле УЦК петентові (-ці) на місце його (її) лікування, чи відпочинку, як тільки одержить від нього (неї) повідомлення, що туди вже приїхав (-ла).

Шкільний Відділ УЦК.

ОГОЛОШЕННЯ.

Управа української державної ремісничої і технічної школи в Холмі подає до відома ось що: Запис до школи нових учнів відбудеться 1. липня ц. р. Запис до I. кляси відділів: шлюсарського, електричного або столярського ремісничої школи відбудеться тоді, якщо учень із проханням представить або надішле поштою: 1) свідоцтво скінчення 7. кл. народньої школи або 3. кл. ґімн., 2) метрику народження, 3) лікарське свідоцтво здоровя і щеплення віспи, 4) зобовязання батька або опікуна щодо точного плачення шкільної оплати, 5) оплатить (надішле) вписову таксу 10 зол. — У проханні учень має зазначити відділ, до якого хоче записатися, а в зобовязанні батько (опікун) має подати свою точну адресу.

Так само учень може вписатись до: 1-ої кл. комунікаційного (дорожно-мостового) або механічного відділу технічної школи з тим, що має бути: 1) свідоцтво скінчення 6 кляс ґімназії, 2) вписова такса 20 зол., а до підготовної кляси технічної школи вимагається свідоцтва покінчення 5 кляс ґімн.

Хто з учнів не має відповідного шкільного свідоцтва, а вчився приватно, зможе вписатись до школи на підставі вступного іспиту з матеріялу, обнятого програмою 6 кл. ґімн., при чому іспит з латини відпадає. До іспиту учень має зголоситись 1. VII. ц. р. Учні, які не мають приписаних шкіл, можуть бути прийняті на підставі вступного іспиту. Іспитова такса для ремісничої школи 15 зол,. для технічної 30 зол. По додатнім висліді іспиту відбудеться впис. Учень, що вписується до 1. кл. ремісничої школи має кінчити в цьому календарному році найменше 14 літ, найбільше 17 літ, а до 1. кл. технічної школи 16—20 літ.

Дипл. інж. В. Тракало, управ. школи.

Сільсько-господарська школа на Лемківщині

Іду до сільсько-господарської школи в Одреновій, бо Відділ Пропаґанди хоче фільмувати їхню працю, тож треба обговорити з дирекцією школи цю справу. Обабіч насипу хвилюються збіжжя, там десь удалині на полудні смерекові ліси в ранній задумі. Вони закрили лемківську верховину. Стація, опісля пятькілометровий марш до місця призначення.

Починає падати дрібний дощик. Прямую до містечка Зоршина. На ринку кипить праця. Вояки вимощують його камінням, боками засаджують квіти, дернують боки хідників. При шляху, поруч ринку, читаю на домі напис: „Волость Зоршин". Хоч як він мізерно виглядає, все ж таки його вимова велика для тих, що ближче знають історію тієї волости та сучасну дійсність. Дощ не перестає. Манджаю дальше. Дорога веться у гору, дедалі рівно, опісля велике село Одрехова. На вулицях села — хоча ранок — гамірно. Молодь спішить до школи. Всі обсмалені вітром, весняним сонцем. З розмови довідуюся, що тепер ціла їх праця відбувається поза школою, лише дівчата вчаться у кухні. Приходять вчителі(ки) і дир. д-р Залуцький. Знайомлюсь з ними й оповідаю про мету мого приїаду. Дирекція радо годиться на все. Кінчаємо розмову. Короткий приказ — збірка й розподіл праці. З-під школи гуртами ідуть на город, у сад, на поле до праці. Гурток молоді — дівчат іде в кухню, строїться у фартухи й вишивані чіпки і забираються до своєї праці — куховарства — під проводом учительки. Запрошують мене на обід. Дякую й відходжу з гуртами. Вся ця молодь вже замолоду підготовляється до великого, почесного й корисного завдання: бути господарем на власній землі. Бути хліборобом і землевласником, класти основи власного добробуту, державної могутности та підстави для розвою культури. Історія вже нераз підтверджувала, що хлібороб це не тільки вояк зі землею, але й за землю, як основу сили Батьківщини та її могутности.

Треба подивляти спільну й дружню працю вчительства та гуртів-учнів (ць). Всі весело, жартуючи працюють. Вони добре вже зрозуміли цю велику правду, що — тільки у зорґанізованій праці, під дружнім проводом учительства, можуть поглибити своє хліборобське знання, бути двигунами в ділянці сільсько-господарського поступу. А ціль цієї праці — це в першу чергу, піднесення доходовости господарства, а в більшості наших лемківських сіл також заспокоєння постійного лиха — голоду.

Не менш важним явищем є спільна й дружня праця хлопців і дівчат, як явище щоденного порядку в школі. Шкільна лавка й праця в городі, саді, на полі, в кухні підготовляє їх, щоб власними силами й засобами будувати наше господарське життя. І всі вони вже сьогодні на власних грядках, загонах можуть подивляти власні овочі своєї праці. Ярина — тут дотепер майже не знана — виклюється вже зі землі, деяка росте, зеленіє. Пишається своєю зеленню на грядках, за огорожею. І деревина, прочищена по садах, має більшу змогу користати із життедайного проміння золотого сонця. А при тому здають собі справу, що правдива поправа господарських умовин села, може прийти щойно з літами та при їхній невсипущій, умілій праці. Село вже знає про негайну потребу використати всі можливі здобутки хліборобської культури й поступу так, щоби при допомозі власного капіталу, зокрема власної, фахової праці, перетривати теперішній час, здобути знання, освіту, заправити себе й вишколити, здобути почесне місце хлібороба, піоніра.

А тим місцем, тією кузнею для підготовки є їхня сільсько-господарська школа. Вони — її учні і з вдовіллям та захопленням беруться за працю. Повязанність їхньої праці в школі із життям та працею вдома впливає корисно на їх завдання та практичний вислід.

З жалем, що не можу скористати із запрошення на обід — прощаюся та відходжу назад на стацію. Те, що я бачив, мимохіть мусить підбадьорити. Віра в краще завтра нашого села — це не мрія, а дійсність. Було б тільки побажаним, щоби вся сільська молодь могла покінчити таку школу.

П. Петрик.

НОКС ЖАДАЄ ЧУДЕС

НЮ-ЙОРК, 16. 6. — Міністер маринарки Злучених Держав Нокс виголосив до 150 власників корабельних заведень промову з просьбою, щоб конечно збільшили працю над будовою кораблів для потреб Англії. Він звернув увагу на те, що вони повинні докоnувати просто чудес. Одночасно виступив з критикою англійських методів у веденні війни, при чому ствердив, що програна Англії на Середземному морю є наслідком браку єдности в стратеґії й у воєнній продукції.

АМЕРИКАНЦІ ПРО АНГЛІЙСЬКІ ВІДВОРОТИ

НЮ-ЙОРК, 16. 6. — „Майстерний відворот англійців з Крети покривається з найкращими традиціями Черчіля". Таке пояснення дав американський щоденник „Совшел Джастис". Вершком каріери британського премієра стали його „майстерні відвороти". Його опінія не є чистіша від його камізельки. Рузвелт заохотив англійців до війни, хоч вони в наступі на Німеччину є слабшим партнером.

НІМЕЦЬКІ ПІДВОДНІ ЧОВНИ ЗРОБИЛИ НЕШКІДЛИВИМ ТРЕТІЙ АНГЛІЙСЬКИЙ ЛІНІЙНИЙ КОРАБЕЛЬ

БЕРЛІН, 16. 6. — Німецькі підводні човни недавно сторпедували англійський лінійний корабель „Маляя". Це вже є третій англійський лінійний корабель, який німецькі підводні човни знищили або зробили нешкідливим. У жовтні 1939 р. командир Прін сторпедував у порті Скапа Флав боєвий кружляк „Репалд" і спричинив затоплення корабля „Роел-Оук". На переломі 1939/40 рр. командор Прін так поцілив торпедою біля побережжя Шотляндії лінійний корабель кляси „Квін Елисебет", що він перестав бути боєздатним.

ҐЕН. ВЕЙҐАН В АЛЬЖИРІ

ВІШІ, 16. 6. — Головний делеґат французького уряду у французькій Африці, ґен. Вейґан, після своєї інспекційної подорожі по Мароку й французькій Західній Африці, знову вернувся до Альжиру. Ґен. Вейґан відвідав Касабланку, Дакар і Рабат.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

17. Вівторок — Митрофана ар.
18. Середа — смч. Доротея.

— СВІТЛИНИ З ЖИТТЯ НІМЕЦЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ СИЛИ. Вже вийшло 2. число стінної ілюстрованої газети в українській мові. На 11 гарних світлин є 1 світлина з відкриття української сільської школи, 6 світлин з балканського фронту. Цілість робить гарне враження.

— ШКІЛЬНІ СВІДОЦТВА. З доручення шкільної влади й УЦК видало вже „Українське Видавництво" ось такі шкільні свідоцтва й каталоги, виготовлені Шкільним Відділом УЦК і одобрені шкільною владою: а) ДЛЯ НАРОДНІХ ШКІЛ: 1) посвідка скінчення 1. кл., 2) шкільне свідоцтво, 3) свідоцтво покінчення школи, 4) клясифікаційний каталог (при замовленні подавати, для кількох кляс і для кількох учнів у кожній клясі зокрема); б) ДЛЯ СЕРЕДНІХ ШКІЛ: 1) шкільне свідоцтво для гімназії, 2) свідоцтво зрілости — для гімназії, 3) шк. свідоцтво — для учительської семінарії, 4) свідоцтво зрілости — для учительської семінарії; в) ДЛЯ ПРОФЕСІЙНИХ І ФАХОВИХ ШКІЛ: 1) свідоцтво для торговельної школи, 2) свідоцтво для купецької професійної школи, 3) свідоцтво для ремісничої школи, 4) свідоцтво для промислової професійної школи, 5) кінцеве свідоцтво для школи домашнього господарства. — Чи учні сільсько-господарських професійних шкіл будуть діставати свідоцтва по 1-му році науки та які, вирішить це на днях шкільна влада, а відповідно до того застосується й Видавництво. — Всі шкільні друки замовляти в Українськім Видавництві, Краків, Райхсштрассе 34.

Шкільний Відділ УЦК.

— РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА УЧИТЕЛІВ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ ШКІЛ. Усі: 1. інженери агрономи, 2. абсольвенти рільничих середніх шкіл і 3. абсольвенти загальноосвітніх середніх шкіл, що мають практику у сільськім господарстві, а хотіли б працювати в сільсько-господарських професійних школах, надішлють негайно, а найпізніше до 25. червня ц. р. зголошення до УЦК, Краків, Зелена 26., долучуючи до нього: 1. життепис, де треба між іншим подати час і рід сільсько-господарської практики, 2. відпис (наразі може бути нелегалізований) свідоцтва покінчення середньої школи, 3. по змозі посвідку відбуття сільсько-господарської практики (за таку можна вважати й працю на власному господарстві), 4. опінію відносного УДК (Делегатури) враз із ствердженням українства кандидата. На підставі тих залучників устійниться, хто з кандидатів потребуватиме пройти ще вишкіл на відповіднім курсі, а хто відразу могтиме розпочати працю в сільсько-господарській професійній школі. — Шкільний Відділ УЦК.

— КОНКУРС. Управа Української Державної Ремісничої і Технічної Школи в Холмі оповіщує в порозумінні із Шкільним Відділом УЦК конкурс на додаткових учителів і інструкторів, а саме: 2 учителів від математики, фізики, хемії; 1 учителя від німецької мови; 1 дипл. інженера від дорожно-мостових предметів; 2 дипл. інженерів механіків (машиновців); 1 дипл. інженера електротехніка; 2 інженерів — чи техніків — механіків; 1 учителя руханки; 1 інструктора електротехніка; 1 інструктора ковальського; 1 інструктора механіка; 1 інструктора столярського. — Подання вносити до 15. липня 1941 р. безпосередньо на руки підписаного управителя школи в Холмі. До подання долучити: 1. власноручний опис життя, 2. відписи дипломів (не конче леґалізовані), остаточних шкільних свідоцтв, 3. метрику народження, 4. посвідку відбутої фахової практики: педагогічної, технічної, ремісничої. — Дипл. інж. В. Тракало, управитель школи. 3х

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): Мицик Василь, Варшава 500, Брати Литвин, Варшава 200, Михайло Чухновський, Варшава 50 і кличе м-ра Ілька Мулу, Петра Глуха і всіх купців Станиславівщини, що перебувають тепер у ГГ., д-р Іван Калин, Грибів 20 — як неприйнятий гонорар лікарем д-ром Сорокою, — від себе 10 зол. і декляруе таку саму суму що-місяця та кличе на постійні місячні датки д-ра Івана Сороку, м-ра А. Геряка, управителя Івана Сухаря і лісн. Степ. Крайчика — всіх із Грибова. — Через УДК-Петриків: Музичик 1, Молчановський 2, інж. Гемпель 2, Галаневич 4, Яремкевич 2, полк. Мельник 2, Яроцький 2, Огарів 2, Войтович 2, Перфецький 3, інж. Вовкодав 3, інж. Залуцький 3, Хоцінський 3, Ждан 5, Збудовський 10, Невела 15, Руді 1. — Хто черговий?

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили через Делеґатури в Груйці — УДК, Варшава за березень, квітень і травень 1941 р. в золотих: п. Ардатіїв 23, Барчукова 3, Беневич 10, Бердаківна 12, Бойдуник 14, Гуменюк 12, Грицай 7, Клінґбайль 4, Левандовська 12, Микольський 11, Мойсеенко 12, Навратович 5, Пацановська 11, Шевченко 8, Залудин 5, Васильківська 5, Залужна 9, Пінчук 1, Ігуменів 1, Балацків 1. — Разом 167 золотих. — Інж. Пеленський Дан., Пулави 50, Петрикевич Р., Варшава 24, Турко Андр.,Ноймаркт 5, Гр.-кат. Уряд Парох., Стенне 22, Шепертицький А., Вершиця 2, Лем Амброзій, Люблинець (збірка в церкві) 28.73, д-р Роґуцький Іван, Бжег 6, Рощаковський Фр., Гостинін 6, Шедний М., Зеештадт 25, Юріїв ван, Позен 10, Ляровський Роман 10. — Хто черговий?

Малий фейлєтон

Інтервю

(ЗАМІСТЬ МОДНОГО ТЕПЕР РЕПОРТАЖУ).

Цими днями ми мали розмову з найкомпетентнішим знавцем у своїй ресорті, авторитетом у справах таємної сторінки людського життя, заслуженим, поважним і невтомним діячем, усе зрівноваженим паном Бузьком.

Завдання побачитися з цим високим достойником не було таким легким. Нам довелося їхати спеціяльно до української місцевости на Сяніччині й відвідати пана Бузька в його поетичній оселі на вершку солом'яної покрівлі селянської хати.

Пан Бузько прийняв нас із деяким здивуванням і застеріг, що не все, що ми почуємо від нього, підлягае опублікуванню.

— Скажіть, пане Президенте, як на ваш авторитетний погляд представляється цьогорічна весна в Г. Г., по цьому боці, значить.

Пан Бузько пильно подивився на нас.

— Перед цим мене що-року відвідував від українців інший пан. Забув його прізвище, але знаю напевне, що він довгий час перебував у Римі.

— Так, так, пане Президенте, — пояснили ми. — Цього року наш колега віддався зацікавленню іншими справами...

— Що, вже роки беруть своє, чи?...

— Ні, пане Президенте. Але, знаєте, взагалі...

— Розумію, — догадався п. Бузько. — Думаю, що вас цікавитимуть у першу чергу мої спостереження з української дійсности?

— Виключно, пане Президенте.

— Охоче ними поділюся з вами, тим більше, що про наш народ, принаймні в ділянці, яка належить до моєї компетенції, не можу говорити без особливого почуття приязни й симпатій до нього. Коли порівняти теперішній рік із попередніми, то можемо прийти до висновку, що український народ усе йде по дорозі поступу. На дуже високому щаблі він стояв і в попередніх роках і ваша недавня кампанія в часописах про популяцію мене трохи здивувала й, щиро признаюся, немало розвеселила. Серце нашої жінки таке широке, що всяка популяризація правил її поведінки й обовязків є зовсім безпредметова й зайва. Ви стоїте на одному з передових місць між народами Европи, якщо не на першому. Одни хіба тільки азійський народ, китайці, міг бути вашим конкурентом.

— А що ви можете сказати, пане Президенте, про наших поза межами Г. Г.

Бузько відповів не відразу нам.

— Не сказав би, — заговорив він по деякій надумі, — щоб у засадах щось там змінилося. Традиції нації живуть у нашому народі міцно, де б він не перебував. Змінився дещо хіба тільки підхід до справи, що викликане деяким пониженням життєвої стопи. Але я переконаний, що, із зміною життєвих умовин, гін нашого народу до статистично-чисельного перевищення інших народів повернеться до свого первісного стану.

— Іще одно питання, пане Президенте. Скільки нас є на світі? Від кількох десятків літ ми все чуємо одну цифру: 45 міліонів. Чи це можливо, щоб...

Пан Бузько озирнувся навколо, ступив до нас і на вухо нам відповів щось. На жаль, звязані обіцянкою дискреції, ми цієї відповіди опублікувати не можемо.

— Про соборницькі справи не говорю, — сказав голосно на закінчення п. Бузько.

Прощаючись із нами, заявив:

— До майбутнього року. Надії не заводять мене, коли я пообіцяю, що в черговому році буде про що багато поговорити.

Злазячи драбиною з хати, ми ще раз подивилися на п. Бузька. Він дружно покивав нам на прощання головою.

ОДУД.

Як Венеція вітала д-ра Павеліча

ВЕНЕЦІЯ, 16. 6. — У неділю передполуднем приїхала до Венеції хорватська делеґація з провідником д-ром Павелічем на чолі. Поглавник Павеліч приїхав літаком. На летовищі у Венеції його привітав італійський міністер закорд. справ гр. Чяно, що явився в окруженні багатьох високих достойників та представників влади. У дорозі до гостинниці Даніелі населення Венеції сердечно вітало провідника хорватської держави.

У неділю передполуднем до Венеції приїхав японський амбасадор у Римі Горікірі та римські посли Мадярщини, Румунії, Болгарії та Словаччини.

Текст протоколу у Венеції

ВЕНЕЦІЯ, 16. 6. — Дня 15. червня підписано у Венеції протокол у справі приступлення Хорватії до пакту трьох, заключеного дня 27. вересня 1940 р. між Німеччиною, Італією й Японією. Цей венецький акт підписали міністер Рібентроп, міністер Чяно та японський амбасадор Горікірі з одної сторони і шеф хорватської держави д-р Павеліч з другої.

Текст протоколу такий:

„Уряди Німеччини, Італії й Японії з одного боку й уряд Хорватії з другого стверджують через своїх підписаних повновласників, що:

Стаття 1.

Хорватія приступає до пакту трьох великодержав, підписаного дня 27. вересня 1940 р. у Берліні між Німеччиною, Італією й Японією.

Стаття 2.

Якщо спільні технічні комісії, передбачені в 4. статті пакту трьох великодержав, обговорюватимуть інтереси Хорватії, на засідання тих комісій дістануть запрошення також представники Хорватії.

Стаття 3.

Текст пакту трьох великодержав долучується до сьогоднішнього протоколу. Сьогоднішній протокол зредагований у німецькій, італійській, японській і хорватській мові, при чому кожний текст має силу оріґіналу. Пакт входить у життя з днем підписання".

Потім як підписано протокол, міністер Чяно виголосив промову і в ній повітав щиро д-ра Павеліча й цілий хорватський нарід в імені приявних представників трьох великодержав та представників Мадярщини, Румунії, Болгарії й Словаччини.

Коли у вересні 1940 р. Німеччина, Італія й Японія підписали пакт трьох великодержав — говорив мін. Чяно — не було тоді на думці створювати тільки переходний союз на час війни, а навпаки, ми бажали покласти тривкі основи для загальної співпраці всіх тих народів, що разом з цими трьома великодержавами хотіли б змагати до нового ладу, опертого на справедливості мира. Сьогоднішня війна проти Англії має на оці саме ту ціль, а добровільна співпраця інших заприязнених з Німеччиною й Італією народів причиниться до ділання майбутнього мира. Таким є значіння договору трьох і поширювання його шляхом приступлення інших народів до спільної цілі.

Вкінці д-р Павеліч зложив заяву, що Хорватія прилучується зложенням свойого підпису в цілій повноті до засад творення нового ладу й склав представникам трьох великодержав подяку за те, що вможливили йому зазначити ще раз волю хорватського народу до співпраці в цій творчій діяльності трьох великодержав заприязнених та союзних народів.

З українського життя

ПО ЗБОРАХ ХОЛМСЬКОГО УКРАЇНБАНКУ.

Одною з найважніших ділянок нашого господарчого життя по цей бік Сяну й Буга є кредитова кооперація. Вона є передумовою виходу наших мас з кігтів павперизації, вона є незвичайно важливим чинником гармонійного розвитку цілого господарського життя українських земель. Найстаршою українською кооперативною установою та єдиною, що перетривала 20-літній польський гнет на Холмщині — це Український Кооперативний Банк у Холмі. Підчас польсько-німецької війни примушений був перервати свою діяльність, щоб її відновити 20. квітня 1940 р. З цього часу відбулися двічі збори. Останні весняні загальні збори банку виказали, що банк при всіх несприятливих до розвитку кредит. кооперації обставинах, двигається вгору. Початкова діяльність банку зводилася до ліквідування старих позичок і щойно від жовтня 1940 р. почав банк оживлену працю на інших ділянках кредитової кооперації. Важне місце зайняла в праці банку організація кас Райфайзена. Одначе, маючи на увазі величезні завдання, перед якими стоїть кредитова кооперація на Холмщині, праця Українбанку в Холмі не набрала дотепер таких спроможностей та сил, щоб стати одним із дійсно важних факторів господарського розвитку Холмщини. Головною причиною цього була мала співпраця з банком українського купецтва Холму. Сьогодні всі купці Холму в лавах членів банку. Їхнє бажання, від якого вони узалежнювали своє довіря до банку, а саме мати в Надзірній Раді представників купецтва, останні збори здійснили. Тепер банк, маючи підтримку холмського купецтва й найбільш реального клієнта, може розгорнути на ширшу мірку свою діяльність. Ця співпраця, покищо в малому розмірі, вже почалася. Та банк не може обмежитися до співпраці з торговельними підприємствами. Виключна орієнтація в бік холмського купецтва банкові не вистарчає. Його завдання на Холмщині вимагають великих і тривких фінансових резерв, що могли б прийти назустріч кооперації, купецтву, селянству, культурно-освітнім та церковним установам. Холмський Українбанк зможе в хвилиною, коли матиме відповідні капітали, покласти основи під український промисл на Холмщині. Можливості до цього великі. Капіталів, потрібних для розгорнення діяльности банку, не дадуть тепер ні вкладчики, ні інші банки, які домагаються гіпотечного забезпечення. Одиноким реальним способом здобуття плинних капіталів є уділи. До сьогодні має банк понад 200 членів із уділами по 25 зол. Більшість членів — це селянство, згодом купецтво та інші. Не приступили досі до банку низові кооперативи, культурно-освітні установи, волості й учительство, духовенство та решта інтелігенції, якої обовязком є підтримати одиноку українську холмську фінансову установу. Підтримати й зміцнити одиноку кредитову установу Холмщини є обовязком усіх інтелігентів, купців, ремісників, що перебувають часово на холмській землі. Одначе багато більшим обовязком, що випливає з власних інтересів Холмщини та її українського населення, закріпити цю кредитову станицю, дати їй сильні підвалини для дальшого розвитку, прокласти їй ясний шлях до майбутнього — силами й засобами місцевого українського населення Холмщини. Тому холмщани повинні масово вступати в члени Українбанку в Холмі, вул. Люблинська 6/I.

Богдан Хома.

——o——

— **ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ГРОМАДЯНСТВА, що п. БОЙЧУК МИКОЛА, який перебуває тепер у районі Риманів—Новий Санч і Криниця, не має права в імені Українського Видавництва робити ніяких замовлень. Пана Бойчука Миколу взиваємо, щоби негайно приїхав до Кракова і зложив розчислення. — Українське Видавництво.**

З спорту

КУПЦІ (Ярослав) — КУПЦІ (Нім. Перемишль) 5:1 (1:1)

Дня 9. ц. м. відбулися в Нім. Перемишлі товариські змагання між дружинами купців з Ярослава та Нім. Перемишля. Дохід з них призначений на табори молоді. У дружині Ярослава грали молоді змагуни з КЛК, у перемиській дружині грали два сяновики, хоч згідно з умовою мали грати тільки купці. Для Нім. Перемишля одинокі ворота здобув проф. Красник, для Ярослава Дуб, Іващ, Андрухович і Ґут. Суддював добре п. Лашкевич з Ярослава. Видців понад 500.

Білянс Українського Видавництва, сп. з обм. відп. в Кракові, на день 31 грудня 1940

Актива

I. Стале майно		
Рухомості . .		6.233.80
II. Плинне майно		
Каса . . .	1.840.16	
Банки . . .	36.255.61	38.095.77
Уділи в Українбанку . .		4.000.—
Товари:		
Книжки . .	26.423.41	
Образи, картки	5.851.20	
Календарі .	1.474.62	
Папір . .	14.309.19	48.058.42
Відборці . . .		78.366.48
Різні довжники .		21.456.48
Доставці . . .		375.—
		19658595
Товари в комісі .		9,276.60
		205.862.55

Пасива

Страти		
I. Власні капітали		
Уділовий капітал .	10.000.—	
Спец. фонд на культ. цілі .	21.264.32	
Пресовий фонд .	2.060.88	33.325.20
II. Амортизація		1.835.65
III. Зобовязання:		
Відборці . .	27.725.67	
Різні вірителі .	60.564.76	
Позички . .	11.205.76	
Доставці . .	21.197.30	120.693.49
Передплати на р. 1941		14.755.58
Зиск		25.976.03
		196.585.95
Різні товари в комісі .		9.276.60
		205.862.55

Рахунок страт і зисків

Страти		Зиски	
Кошти ваг. адміністр.	87.551.39	Зиск б-тто на продажі товарів	157.148.20
Жертви . . .	12.225.—		
Відпис сумн. довжників	5.756.13		
Резерва податкова	23.804.—		
Амортизація	1.835.65		
Зиск	25.976.03		
	157.148.20		157.148.20

НАДЗІРНА РАДА:
Проф. д-р Володимир Кубійович.
Інж. Михайло Хроновят. Інж. Осип Бойдуник.

УПРАВА:
Іван Коцур. Проф. д-р Іван Зілинський.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei". Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79